

**Българско сдружение на медицинските речеве и езикови патологии
(МРЕП)**

Bulgarian Society of Medical Speech–Language Pathologists

Първа национална конференция „Обхват на практиката в речевата и езикова патология“ с международно участие, 9 май, 2026, Медицински университет–Пловдив

First National Conference “Scope of Practice in SLP” with International Participation, May 9, 2026, Medical University of Plovdiv

Георгиева, Д., Здравкова, К., & Сакъджиян, Е.: *Официални решения и позиция на сдружението по въпроси, свързани с медицинската речева и езикова патология*

ОФИЦИАЛНО СТАНОВИЩЕ

OFFICIAL STATEMENT

Терминът *Логопедия* не покрива съвременния обхват на практиката на речевия–езиков патолог.

Сдружението на Медицинските Речеве–Езикови Патолози (МРЕП) приема за по–точен, обхванен и актуален за съвременното развитие на науката, специалността и професията за комуникативните науки и нарушения (communication sciences and disorders) термина РЕЧЕВА–ЕЗИКОВА ПАТОЛОГИЯ.

Следователно специалистът РЕЧЕВИ–ЕЗИКОВ ПАТОЛОГ е професионалист, който е ангажиран в професионална здравна терапевтична практика с комуникативни нарушения при лица през целия им живот (0–90 г).

Комуникацията включва речева продукция на плавността на речта, езика, когницията, гласа, резонанса и слуха.

В исторически контекст терминът *Логопедия* е въведен за първи път от Херман Гуцман.

Hermann Gutzmann (1865–1922)

Херман Гуцман:

- ✓ Създава **логопедията**, която е наука за „речеви дефекти при децата“ [съвременната речева–езикова патология се занимава с комуникативни нарушения (КН) при лица от всички възрастови групи]
- ✓ Разглежда речевите нарушения от медицинска гледна точка!
- ✓ Създава международно известната Берлинска школа за речева и гласова терапия
- ✓ През 1891 г. Gutzmann разкрива своя частна клиника, която през 1896 г. трансформира в специална речева клиника. Създава научно списание Vox, в което публикува изследвания в областта на медицината и речевите и езикови нарушения.

Традиционният термин *Логопедия* може да продължи да се използва с оглед на историческия контекст, но като втори термин в скоби след основния Речева–езикова патология.

МРЕП предоставя здравна терапевтична услуга на лица, които страдат от различни заболявания, придружени от КН.

Като цяло професията на речевия–езиков патолог обхваща изучаване на човешката комуникация, речевото, езиково развитие и техните нарушения при болни пациенти и при лица без заболявания, но с КН.

Педагогизирането на българската логопедия през последните 60 години доведе до трайно negliжиране на медицинските аспекти на професията и до

формално изучаване на медицински курсове, основно в бакалавърските програми.

МРЕП е различна, специфична категория професионална здравна терапевтична практика, която включва информация за човешкото тяло и редица клинични активности, които влияят на медицинския статус на пациента или са повлияни от заболяването му.

Този аспект на практикуване на РЕП следва да бъде разграничен и дефиниран с термина медицински (Johnson and Jacobson, 2007, стр. 4).

Цялата РЕП е медицинска, независимо от мрежата в която практикува специалиста, типът пациенти/клиенти, които той терапевтира или естеството на клиничната му активност, практиката на професията на речевия и езиков патолог е основно базирана на клиничната наука и тя е медицинска (Johnson and Jacobson, 2007, стр. 4). В този аспект терминът *Клинична Логопедия* няма смисъл и е неприемлив към настоящия период на развитие на специалността и професията.

Международен опит и практика

Пред 2019 г на официална среща в Малта, Световната асоциация по логопедия и фониартия (International Association of Logopedics and Phoniatrics – IALP) отстрани единодушно термина логопедия с оглед разширяване на обхвата на практиката на речевия–езиков патолог. Международната организация вече се нарича International Association of Communication Sciences and Disorders (IACSD).

БСМРЕП не приема на този етап от развитието на българската медицина т речева и езикова патология усилията специалността да бъде регулирана здравна такава. Мотиви:

1. 90% от българските логопеди работят в образователната система и са обучени в професионално направление *Педагогика*
2. В здравната система работят ограничен брой логопеди. Първият випуск Медицински речеви и езикови патолози се дипломира през 2024 г. Необходимо е натрупване на специалисти речеви–езикови патолози, които да работят в здравната система. Когато в 319 болници на България, от които 203 държавни и 116 частни се назначат поне 30–40% речеви и езикови патолози може да се инициира такова предложение.
3. На настоящия етап от развитието на българската медицина и речева–езикова патология включването на хранителните нарушения и

дисфагията като част от обхвата на практиката на речевия и езиков патолог е необосновано. Този факт не бива да е пречка тези нарушения да се изучават в университетските програми. Липсват защитени дисертации в областта на дисфагията.

4. Липсват достатъчно човешки ресурси и специфична инфраструктура за обучение и терапевтиране на лица с КН с горепосочените нарушения, които са извън комуникацията, в здравната система.
5. Липсва стандартизиран инструментариум на български език за оценка, диагностика и терапия на КН.
6. Концептът за Практика, базирана на доказателства (ПБД) трябва да бъде официално въведен с документ в обхвата на практиката на речевите и езикови патолози, както за образователната, така и за здравната система, вкл и за провеждане на научни изследвания.
7. International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) е моделът на Световната здравна организация, който трябва да бъде официално въведен както в образователния, така и в клиничния и изследователски процес в България.
8. Първата национална конференция по МРЕП с международно участие приема за основател на МРЕП в България проф. д-р Димитър Даскалов. [През 1951 година в Научно–изследователския институт по неврология и психиатрия се открива сектор “Логопедия“ с ръководител д-р Димитър Даскалов, през 1952 е открит първия логопедичен кабинет към Софийски окръжен психо–неврологичен диспансер. През 1953 е открито логопедично отделение към Детската психо–неврологична болница – Павлово. През 1954 по инициатива на МНЗСГ е свикана първата конференция на логопедите в България. Клинични логопеди в този период в България са лекарите, а в образователната система са логопеди. Преди 60–70 г във всеки психо–неврологичен диспансер е имало логопедичен кабинет].

Какво е постигнато до момента от Българското сдружение на медицинските речеви–езикови патолози?

1. Българското дружество по Неврология публикува официално *Национален консенсус за профилактика, диагноза и лечение на мозъчносъдовите заболявания* (автори: академик проф. д-р Иван Миланов, проф. д-р П. Стаменова, проф. д-р Д. Масларов и проф. д-р П. Атанасова, проф. д-р Л. Харланов) в сп *Българска неврология*“ том 26, допълнение 1, януари 2025, стр. 24 „Езикова терапия при неврогенни комуникативни нарушения след инсулт“. Специален акцент е поставен върху ролята на медицинския речеви и езиков патолог в първоначалната

оценка, диагностика и терапия на неврогенните комуникативни нарушения.

2. Необходима е промяна в Класификатора на областите на висше образование. Към област 7. *Здравеопазване и спорт* да се добави ново професионално направление 7.7. **Терапия и рехабилитация** (както е в Европейския класификатор Евростат раздел 726 Терапия и рехабилитация) и към него се отнесе специалност Речева–езикова патология.

Познатата Логопедия няма нищо общо с професионално направление 7.4 Обществено здраве.

3. В процес на работа е създаване на клинична пътека по МРЕП по инициатива на проф. д-р П. Атанасова и проф. д-р Д. Масларов.

Какво предстои?

1. Приемане на официален документ за Обхват на практиката на речевия–езиков патолог през 2027 г, който да бъде утвърден от Втората национална конференция на БСМРЕП и да бъде предоставен официално на Министерството на здравеопазването и Министерството на образованието и науката
2. Членство на БСМРЕП в IACSD.

Почетен председател на БСМРЕП:

Проф. д-р Добринка Георгиева

Председател на БСМРЕП:

Емилия Сакъджиян

Секретар на БСМРЕП:

Кристина Здравкова